

Uzun, E., Sezer, İ. ve Budak, E. K. (2022). Dijitalleşmenin Muhasebe Meslek Mensuplarına Etkileri: Şırnak İli Örneği. *İktisadi ve İdari Yaklaşımlar Dergisi*, 4(2), s. 15-31. DOI: 10.47138/jeaa.1185492

DİJİTALLEŞMENİN MUHASEBE MESLEK MENSUPLARINA ETKİLERİ: ŞIRNAK İLİ ÖRNEĞİ

Effects Of Digitalization on Accounting Professionals: The Example of Şırnak

Erkan UZUN¹ İsa SEZER² Elif KUYTAN BUDAK³

ÖZET

Dünya genelinde yaşanan ve insan hayatını doğrudan etkileyen değişimler bulunmaktadır. Bu değişimler teknolojik, ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel değişimler olarak sınıflandırılmaktadır. Birçok iş kolu bu değişimlerden etkilenmiş ve uygulamalarında köklü değişimlere yönelmeye karar vermiştir. Bu değişimleri benimseyen ve uygulamalarına yansıtan iş kollarından birisi de muhasebe mesleğidir. Muhasebe mesleğinde dijital uygulamalara yönelme Covid-19 pandemisi ile hız kazanmıştır. Dijitalleşme ile yer ve zaman kaybı önlenmiş, daha verimli ve şeffaf uygulamalar ortaya çıkmıştır.

Bu uygulamalara örnek olarak E-Beyanname, E-Fatura, E-Defter, E-Arşiv Fatura, E-İrsaliye, E-Müstahsil Makbuzu ve E-Serbest Meslek Makbuzu gösterilebilir. Bu bağlamda çalışma, muhasebe meslek mensupları ve gerçekleştirdikleri işlemlerin dijitalleşmesi üzerine odaklanmaktadır. Çalışmanın temel amacı dijitalleşme ile gelen yeniliklerin muhasebe meslek mensuplarını nasıl etkilediğini ortaya koymaktır. Çalışmada muhasebe meslek mensuplarına mesleğin dijitalleşmesi ile ilgili ifadeler yöneltilmiştir. Geri dönüş sağlayan muhasebe meslek mensuplarından elde edilen veriler çalışmanın amacı çerçevesinde analiz edilmiştir. Bu amacı gerçekleştirebilmek için dijitalleşme etkisini katılımcıların demografik özelliklerine göre ölçen 6 adet hipotez belirlenmiştir.

Çalışmada dijitalleşmenin etkisini ortaya koymak amacıyla cinsiyet, yaş, eğitim, unvan, çalışma şekli ve çalışma yılları olarak tanımlanan demografik özellikler açısından farkındalık analizleri yapılmıştır. Bu farkındalık analizlerinde dijitalleşme açısından cinsiyet, yaş, eğitim, unvan, çalışma şekli ve çalışma yıllarına göre bazı ifadelerde anlamlı bir farklılık olduğu ortaya konmuştur. Bu nedenle çalışmanın başında tanımlanan 6 hipotez kısmen de olsa kabul edilmiştir. Kısmen kabul edilen ifadeler arasında yer alan, “verilen muhasebe eğitimlerinin teknolojik yenilikler karşısında yetersiz kaldığı” ifadesi dijitalleşmenin yoğun olarak tüm disiplinlerde yaygınlaştığı bu dönemde dikkatleri üzerine çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Muhasebe Meslek Mensubu, Dijitalleşme, Şırnak.

ABSTRACT

There are changes happening around world that directly affect human life. These changes are classified as technological, economic, political, social and cultural changes. Many business lines have been affected by these changes and have decided to turn to radical changes in their practices. One of the business lines that adopts these changes and reflects them on their practices is the accounting profession. Orientation to digital applications in the accounting profession has accelerated with the Covid-19 pandemic. With digitalization, the loss of place and time has been prevented and more efficient and

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Tarsus Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları PR., ORCID: 0000-0002-9476-8592, erkanuzun01@gmail.com.

² Şırnak Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi, ORCID: 0000-0003-2879-1847, sezerisa1993@gmail.com.

³ Şırnak Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi, ORCID: 0000-0003-0540-8497, elifkuytan@icloud.com.

transparent applications have emerged.

Examples of these applications can be shown E-Declaration, E-Invoice, E-Ledger, E-Archive Invoice, E-Despatch, E-Manufacturer's Receipt and E- Self-Employment Voucher. In this context, the study focuses on professional accountants and the digitalization of their transactions. The main aim of the study is to reveal innovations that come with digitalization how it affects professional accountants. In the study were directed statements to the members of the accounting profession about the digitalization of the profession. The data obtained from the accounting professionals who provided feedback were analyzed within the scope of the study. In order to achieve this aim, 6 hypotheses were determined measures the digitalization effect according to the demographic characteristics of the participants.

In order to reveal the effect of digitalization in the study, awareness analysis were made in terms of demographic characteristics defined as gender, age, education, title, working type and working years. In this awareness analysis has been revealed that there is a significant difference in some expressions of digitalization according to gender, age, education, title, working style and working years. For this reason, 6 hypotheses defined at the beginning of the study partially accepted. Located in among the partially accepted expressions, the statement that "the accounting education given is insufficient in the face of technological innovations" draws attention in this period when digitalization becomes widespread in all disciplines.

Keywords: Accounting, Professional Accountant, Digitalization, Şırnak.

GİRİŞ

Küreselleşme, teknolojilerde yaşanan gelişmeleri hızlandırmış ve dünya genelinde endüstri, ekonomi, savunma sanayi ve sosyal alanların dijitalleşme konusunda köklü değişimler yapmasını zorunlu kılmıştır. Son yıllarda yaşanan Covid-19 pandemisi de bu süreci hızlandırmıştır. Bu dijital dönüşüm sürecinden iş kolu fark etmeksizin tüm meslekler etkilenmiş ve dönüşüme zorlanmıştır. Bu dönüşüm ağırlıklı olarak yapısal bir dönüşüm olmuştur. Bu dönüşüm sürecine dahil olan ve işleyişlerini dijital ortama taşıyan mesleklerden birisi de muhasebe mesleğidir. Geç kalınmış olsa da muhasebe işlemlerinin dijital ortama taşınması ile hem yer hem de zaman faydası elde edilmiş, işlemlerin gerçekleşme süresinde azalma meydana gelmiş ve dolayısıyla verimlilik artış göstermiştir.

Bu çalışmada, Şırnak il ve ilçelerinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşme farkındalığının ölçülmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda 77 muhasebe meslek mensubuna Google formlar aracılığıyla oluşturulan ve 26 ifadeden oluşan bir anket çalışması gönderilmiş, fakat 69 muhasebe meslek mensubundan geri dönüş alınmıştır. Dönüş alınan veriler SPSS 25.00 programı kullanılarak analiz edilmiş ve elde edilen bulgular kullanılarak muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşme farkındalığı ankette yer alan ifadeler yardımıyla ortaya konmaya çalışılmıştır.

1. LİTERATÜR

Çalışma dijitalleşmenin muhasebe meslek mensuplarına etkilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda literatürde dijitalleşmenin muhasebe mesleğine ve mesleğin yerine getirilmesinde rol oynayan muhasebe meslek mensupları üzerine etkilerini ortaya koyan çalışmalar incelenmiştir. Bu çalışmalar aşağıda (2019 ve sonrası) sırasıyla açıklanmaktadır.

Dursun, Ektik ve Tutcu (2019) çalışmalarında, Endüstri 4.0'in muhasebe ve muhasebe meslek mensupları üzerindeki etkilerini ortaya koymayı amaçlamışlardır. Çalışma teorik kapsamda incelenmiş

ve mesleğin dijitalleşmesi ile muhasebe meslek mensuplarının müşavirlik işlevini daha çok gerçekleştireceklerini ve kalifiye muhasebe meslek mensubu sayısının artacağını öne sürdüğü görülmüştür. Bu olumlu etkinin dışında çalışma, sistemde gerçekleşebilecek bir hata veya siber saldırının tüm sistemi olumsuz olarak etkileyeceğini de ortaya koymaktadır.

Karasioğlu ve Garip (2019) çalışmalarında, muhasebe meslek mensupları tarafından dijital muhasebe uygulamalarında karşılaşılan sorunları tespit etmeyi ve çözüm önerileri sunmayı amaçlamışlardır. Bu bağlamda çalışmada veri toplama yöntemi olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Sorular, Karaman SMMM Odasına kayıtlı 138 meslek mensubuna yöneltilmiş ve elde edilen veriler SPSS programı yardımıyla analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda dijital muhasebe uygulamalarının muhasebe meslek mensuplarının iş yükünü daha da arttırdığı alanında uzman eleman eksikliğinin olduğu ve mükelleflerin dijital muhasebe uygulamaları hakkında yeterince bilgilendirilmediği ortaya konmuştur. Ayrıca çalışma dijital muhasebe uygulamalarına ait alt yapı eksikliklerinin giderilmesi ve dijital muhasebe uygulamaları konusunda belirli aralıklarla eğitim verilmesi gerektiğini de önermektedir.

Kurnaz, Tekbaş, Bozdoğan ve Çetin (2020) çalışmalarında, dijitalleşmenin muhasebe eğitimi ve muhasebe uygulamalarına etkilerini ortaya koymayı amaçlamışlardır. Bu bağlamda çalışma muhasebe meslek mensupları üzerine gerçekleştirilmiştir. Çalışmada elde edilen veriler yüzde ve frekans tanımlayıcı istatistiklerinin yanı sıra Kruskal-Wallis ve Mann-Whitney U testleri ile de analiz edilmiştir. Çalışmanın sonuçları, dijitalleşmenin muhasebe eğitiminde önemli olduğunu, fakat verilen muhasebe eğitimlerinin dijital olmayan kanallarla aktarılması sonucunda ihtiyaç duyulan teknolojik donanım ve yeterliliğe sahip muhasebe meslek mensuplarının yetişmesine katkı sağlayamadığı gerçeğini ortaya koymuştur.

Çıtak ve Baskan (2020) çalışmalarında, muhasebe alanında yaşanan elektronik gelişmelerin (E-defter, E-fatura, E-arşiv gibi) muhasebe meslek etiğine etkisini ortaya koymayı amaçlamışlardır. Bu bağlamda Kırıkkale ilinde faaliyet gösteren elli bir (51) muhasebe meslek mensubuna anket aracılığı ile ulaşılmış ve elde edilen veriler istatistik programı aracılığı ile analiz edilmiştir. Çalışmada ele alınan iki değişken arasında etkinin olup olmadığını ortaya koyabilmek adına faktörlere Anova ve Tukey testleri yapılmıştır. Çalışma sonucunda elektronik gelişmelerle ilgili gereken eğitimlerin alınmasının, yasalara uyulmasının ve mesleki özene dikkat edilmesinin muhasebe meslek etiğini etkileyeceği öngörülmüştür. Demografik özelliklerle alakalı olarak ise birkaç faktör dışında, elektronik dönüşümün muhasebe meslek etiğine etkisi açısından genel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Güngör Tanç ve Deniz (2020) çalışmalarında, E-dönüşüm süreci hakkında Hatay ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının görüş ve beklentilerini ortaya koymayı hedeflemişlerdir. Çalışmanın evrenini merkez ilçe Antakya'da faaliyet gösteren 438 Serbest Muhasebeci Mali Müşavir (SMMM) oluşturmaktadır. Hatay SMMM Odasına kayıtlı bağımsız olarak faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarına anket yöntemi aracılığıyla sorular yöneltilmiş, ancak 208 muhasebe meslek mensubu geri dönüş sağlamıştır. Elde edilen veriler SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Çalışmada muhasebe meslek mensuplarının demografik özellikleri dikkate alınarak E-dönüşüm uygulamaları hakkında görüşlerinin değişip değişmediğini ortaya koyabilmek amacıyla bağımsız örneklem için t testi (Independent-Samples T Test) ve tek faktörlü varyans analizi (One-Way ANOVA) uygulanmıştır. Araştırmanın sonucu muhasebe meslek mensuplarının yaşadığı sorun, bilgilerini kayıt altına aldığı mükelleflerin (işletmelerin) dijital muhasebe uygulamalarına ilişkin bilgi düzeylerinin ve teknolojik altyapılarının yetersizliği olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Tosunoğlu ve Öztürkci (2020) çalışmalarında, dijital okuryazarlığın teknik, bilişsel ve sosyal alt boyutlarının muhasebe mesleği üzerindeki etkisini ortaya koymayı amaçlamışlardır. Bu bağlamda, TR90 Bölgesi olarak tanımlanan ve Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize ve Trabzon illerinin oluşturduğu bölgede faaliyetlerini sürdüren 184 muhasebe meslek mensubu için birincil veri toplama yöntemlerinden olan anket yöntemi kullanılarak bir model oluşturulmuştur. Analizler yapısal eşitlik modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda; muhasebe mesleğinin olumlu ve anlamlı derecede dijital okuryazarlığın teknik alt boyutundan etkilendiği belirtilmiştir. Dijital okuryazarlığın teknik alt boyutu kadar olmasa da bilişsel ve sosyal alt boyutlarının da muhasebe mesleği üzerinde olumlu anlamda etkili olduğu bulunmuştur. Bu sonuca göre meslek mensuplarının dijital okuryazarlık alt boyutlarından teknik boyuta daha fazla önem verdiği söylenebilir.

Pusmaz ve Özulucan (2021) çalışmalarında, muhasebe meslek mensuplarının dijital muhasebe okuryazarlık düzeylerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Bu amaçla, Kayseri ve Niğde illerinde faaliyet gösteren 294 (285 SMMM ve 9 YMM) muhasebe meslek mensubuna anket yöntemi ile sorular yöneltilmiş ve elde edilen veriler hem demografik özellikler hem de faktörler açısından analiz edilmiştir. Çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının demografik özellikleri ile dijital muhasebe okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bununla beraber dijital uygulamaların önem derecesi, bu uygulamaların etkin ve verimli kullanılması amacıyla meslek mensuplarının eğitim alma durumları için yeni teknoloji ve dijital sistemleri nasıl öğrendikleri ile dijital muhasebe okuryazarlık düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıkların olduğu tespit edilmiştir.

Şeker ve Hoş (2021) çalışmalarında, Çorum ilinde bağımsız olarak görev yapan SMMM'lerin dijital muhasebe uygulamaları kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemeyi ve bu uygulamaların kullanıma etki eden faktörlerin neler olduğunu tespit etmeyi amaçlamışlardır. Veri toplama yöntemi olarak anket yöntemi kullanılmış ve 209 muhasebe meslek mensubuna sorular yöneltilmiştir. 95 SMMM'den geri dönüş sağlanmış ve elde edilen veriler yapısal eşitlik modeli yardımıyla analiz edilmiştir. Çalışma sonucu dijital muhasebe uygulamaları açısından SMMM'lerin algıladığı faydanın kullanma niyeti üzerinde pozitif bir etki oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Ancak çalışmada algılanan kullanım kolaylığının, algılanan fayda ve kullanma niyeti üzerinde pozitif yönlü bir etkisi olmakla birlikte bunun istatistiksel olarak anlamlı olmadığı da ifade edilmiştir.

Eş ve Atasoy (2022) çalışmalarında, muhasebe meslek mensuplarının E- dönüşüm bilgi ve uyum düzeylerinin E-dönüşüm hakkında memnuniyet düzeyleri ve dijitalleşmeden kaynaklı kaygı düzeylerine etkisi incelenmiştir. Çalışmada Ankara ilinde faaliyet gösteren 403 muhasebe meslek mensubuna anket

yöntemi kullanılarak sorular yöneltmiş ve elde edilen veriler SPSS programı yardımıyla t testi ve Anova testi uygulanarak analiz edilmiştir. Ayrıca söz konusu etkiyi ölçmek amacıyla regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucuna göre; katılımcıların E-dönüşüm bilgi ve uyum düzeylerinin, E-dönüşüm hakkında memnuniyet düzeylerinin ve dijitalleşmeden kaynaklı kaygı düzeylerinin demografik özelliklere göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmada lisansüstü eğitim düzeyine sahip olanların kaygı düzeylerinin lisans eğitim düzeyine sahip olanların kaygı düzeylerine oranla daha düşük olduğu görülmüştür.

Mert, Güner ve Duyar (2022) çalışmalarında, dijitalleşme sürecinin gelişimini incelemişler ve dijitalleşmenin muhasebe uygulamalarına etkilerini ölçmeyi amaçlamışlardır. Çalışma İstanbul ilinde faaliyet gösteren Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler üzerine yapılmıştır. Çalışmada veri toplama yöntemi olarak anket yöntemine başvurulmuş ve elde edilen veriler istatistiki yöntemler kullanılarak test edilmiş ve sonuçlar açıklanmıştır. Çalışma sonuçlarına göre meslek mensuplarının dijital teknolojinin muhasebe alanı ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri takip ettikleri ve muhasebe alanı ile ilgili uygulamaları önemli ölçüde kullandıkları tespit edilmiştir.

Ös ve Ercan (2022) çalışmalarında, muhasebe meslek mensuplarının teknoloji kullanma düzeylerini tespit etmeyi amaçlamışlardır. Bu bağlamda Gaziantep ilinde faaliyet yürüten 2100 (Ocak-Mart 2021 tarihleri arasında geçerli) muhasebe meslek mensubundan (Serbest Muhasebeci ve Yeminli Mali Müşavir) 434 tanesine ulaşılmıştır. Muhasebe meslek mensuplarının teknoloji kullanma düzeyleri anket yöntemi kullanılarak analiz edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada yüzde ve frekans tanımlayıcı istatistiklerinin yanı sıra değişkenler arasındaki ilişki ve etkiyi ölçmek amacıyla korelasyon ve regresyon analizleri SPSS ve AMOS programları kullanılarak yapılmıştır. Çalışma sonucunda, muhasebe meslek mensuplarının büyük bir çoğunluğu için teknolojik ürünlerin mesleki çalışmalarda çok önemli olduğu ve Endüstri 4.0'ın muhasebe alanında benimsenmesinde en büyük engelin müşteri direnci olduğu tespit edilmiştir.

Şıtak ve Yardımcıoğlu (2022) çalışmalarında, Covid-19 salgın döneminde dijitalleşmenin muhasebe mesleğine ve muhasebe meslek mensupları üzerindeki etkilerine yönelik algıları incelemeyi amaçlamışlardır. Bu bağlamda çalışmada bu etkilere yönelik algıların demografik değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediği belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma Adana ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensupları üzerinde gerçekleştirilmiş olup 330 muhasebe meslek mensubundan geri dönüş sağlanmıştır. Elde edilen veriler SPSS programı yardımıyla analiz edilmiştir. Çalışmada veriler üzerinde Frekans ve Faktör Analizi, T Testi, Anova, Tukey Post Hoc test analizleri gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda dijitalleşmenin etkilerine yönelik algıların muhasebe meslek mensupları için sadece unvan değişkeni açısından farklılık gösterdiği ortaya konmuştur.

2. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ VE ELDE EDİLEN BULGULAR

Bu bölümde çalışmaya ilişkin amaç, hipotezler, araştırma evreni, örneklem büyüklüğü, araştırma sınırlılığı hakkında bilgi verilecektir.

2.1. Araştırmanın Amacı

Çalışma, dijitalleşme ile gelen yeniliklerin muhasebe meslek mensuplarını nasıl etkilediğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda muhasebe meslek mensuplarının sorunları, beklentileri ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri ortaya konmuş olacaktır.

2.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Çalışmanın ana kütlelerini Şırnak il ve ilçelerinde faaliyet gösteren Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Stajyer, Serbest Muhasebeci ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler oluşturmaktadır. Şırnak ilinde faaliyet gösteren Yeminli Mali Müşavir bulunmadığından bu grup değerlendirmeye dahil edilmemiştir. Ana kütlelerin tamamına ulaşmanın kolay olması nedeniyle tam sayım yöntemi tercih edilmiş ve Google Formlar uygulamasında oluşturulan anket formu ana kütlelerin tamamı olan 77 meslek elemanına gönderilmiştir. Çalışma, dönüş sağlayan 69 muhasebe meslek elemanından elde edilen veriler ile gerçekleştirilmiştir. Anketin ilk bölümünde demografik özelliklere yönelik sorular yer almaktadır. Anketin ikinci bölümü ise dijital muhasebe uygulamalarına yönelik 26 ifadeden oluşmaktadır. Ankette yer alan ifadeleri analiz edebilmek için 5'li Likert ölçek kullanılmış ve ölçek '1-Kesinlikle Katılıyorum, 2-Katılıyorum, 3-Kararsızım, 4-Katılmıyorum, 5-Kesinlikle Katılmıyorum' şeklinde ifade edilmiştir. Çalışmanın anket soruları, "Dijitalleşmenin Muhasebe Mesleğine ve Meslek Mensuplarına Etkileri Üzerine Bir Araştırma ve Yeni Bir Kavram Önerisi: Mali Mühendislik" başlıklı yüksek lisans tezinde kullanılan ölçekten yararlanılarak oluşturulmuştur.

2.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmanın sadece Şırnak ili ve ilçeleri dikkate alınarak yapılmasından kaynaklı olarak, ulaşılabilecek muhasebe meslek mensubu sayısının az olması ve tamamına ulaşmada yaşanan iletişim problemleri çalışmanın sınırlı tarafını oluşturmaktadır.

2.4. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırma hipotezleri:

H1: Dijitalleşme etkisi katılımcıların cinsiyetlerine göre farklılık göstermektedir.

H2: Dijitalleşme etkisi katılımcıların yaşlarına göre farklılık göstermektedir.

H3: Dijitalleşme etkisi katılımcıların eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir.

H4: Dijitalleşme etkisi katılımcıların unvanlarına göre farklılık göstermektedir.

H5: Dijitalleşme etkisi katılımcıların çalışma şekillerine göre farklılık göstermektedir.

H6: Dijitalleşme etkisi katılımcıların çalışma yıllarına göre farklılık göstermektedir.

2.5. Etik Kurul Onay Bilgisi

2022 yılında başvuru yapılan "Dijitalleşmenin Muhasebe Meslek Mensuplarına Etkileri: Şırnak İli Örneği" isimli makale çalışması için Şırnak Üniversitesi'nden 21/09/2022 tarihinde 2022/118 sayı numarası ile etik kurul izni alınmıştır.

3. VERİLERİN ANALİZİ

Veriler temel frekans analizi, normallik testi analizi, güvenilirlik analizi ve hipotezlere yönelik analizler yapılarak test edilmiştir.

3.1. Temel Frekans Analizi

Frekans analizinde, çalışmaya katılım gösteren muhasebe meslek mensuplarının demografik özellikleri; cinsiyet, yaş, eğitim, unvan, çalışma şekli ve çalışma yılları açıklanmaktadır.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

Cinsiyet			Yaş			Eğitim		
Erkek	57	82,6	18-24	1	1,4	Lise	6	8,7
Kadın	12	17,4	25-31	18	26,1	Yüksekokul	4	5,8
Toplam	69	100,0	32-38	23	33,3	Lisans	50	72,5
			39-45	15	21,7	Yüksek Lisans	9	13,0
			46 ve üzeri	12	17,4	Total	69	100,0
			Total	69	100,0			
Unvan			Çalışma Şekli			Çalışma Yılları		
SMMM Stajyer	15	21,7	Hizmet Akdi ile Şirket veya Kamu Kurumunda Çalışmaktayım.	9	13,0	1-3	13	18,8
SM	13	18,8	Hizmet Akdi ile SMMM veya YMM Ofisinde Çalışmaktayım.	17	24,6	4-6	16	23,2
SMMM	41	59,4	SMMM Ofisi Sahibiyim	41	59,4	7-10	14	20,3
Total	69	100,0	Danışmanlık	2	2,9	11-15	26	37,7
			Total	69	100,0	Total	69	100,0

Tablo 1.'deki veriler incelendiğinde katılımcıların %82,6'sının Erkek olduğu ve 25 ile 45 yaş aralığında faaliyet gösterdiği görülmektedir. Çalışmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının %72,5'i lisans mezunudur. Çalışmada %59,4 oranıyla 41 kişi SMMM olarak verilere direkt katkı sağlamıştır. Çalışma şekli açısından incelendiğinde ise muhasebe meslek mensuplarının %59,4'ünü oluşturan 41 kişi kendi ofisine sahip, %24,6'sını oluşturan 17 kişi ise SMMM ofisinde hizmet akdi ile çalışmaktadır. Çalışma yılları açısından analiz sonuçlarına bakıldığında, çalışanların 4 ile 15 yıl arasında çalışma süresi bulunmaktadır.

3.2. Normal Dağılım Testi Analizi

Çalışmada yer alan sorulara verilen cevapları analiz edebilmek için ilk olarak normallik testinin yapılması gerekmektedir. İstatistiksel veriler normallik testi dikkate alındığında genel olarak iki kategoride ele alınmaktadır (Gürbüz ve Şahin 2015, 213). Bunlar parametrik ve parametrik olmayan testlerdir. Parametrik testler verilerin normal dağılım göstermesi durumunda ortaya çıkmakta ve

farklılığı belirlemek için T-Testi ve Anova testi gibi testler (parametrik testler) uygulanabilmektedir. Parametrik olmayan testler ise verilerin normal dağılmaması durumunda ortaya çıkmakla beraber bu testlere örnek olarak; Mann-Whitney Testi, Wilcox Testi ya da Kruskal-Wallis Testi gibi testler (parametrik olmayan testler) gösterilebilir.

Tablo 2: Normallik Testi

	Kolmogorov-Smirnova			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
ort	,197	69	,000	,817	69	,000
a. Lilliefors Significance Correction						

Yapılan normallik testi analizine göre verilerin normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir. Bu nedenle non-parametrik yani parametrik olmayan testler yapılmıştır.

3.3.Muhasebe Meslek Mensuplarının Farkındalık Düzeyleri

Çalışmada SMMM Stajyer, SM ve SMMM unvanına sahip muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşme hakkındaki farkındalık düzeylerini ortaya koymak için ankette yer alan 26 ifadeye verdikleri cevaplar incelenmiş ve sonuçlar aritmetik ortalama ve standart ortalama olarak Tablo 3.'te gösterilmiştir.

Tablo 3: Muhasebe Meslek Mensuplarının Farkındalık Düzeylerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Bulguları

Farkındalık	$\bar{x}$	S.S.
Teknolojik gelişmeler sayesinde muhasebe mesleğine olan ilgi ve istek artacaktır.	1,71	,806
Dijitalleşme ile birlikte muhasebe meslek mensupları daha fazla saygınlık kazanacaktır.	1,97	,954
Teknolojik gelişmeler ile birlikte ücret, çalışma saatleri gibi sosyal haklarının iyileşeceğini düşünüyorum.	2,16	1,066
Teknolojik gelişmeler muhasebe mesleği ve meslek mensuplarının sorunlarının çözümünde (haksız rekabet, tahsilat) aktif katkı sunacaktır.	2,19	1,102
Teknolojik gelişmelerin muhasebe meslek mensuplarına yeni fırsatlar ve kariyer alanları sunacağını düşünüyorum.	1,96	0,812
Dijitalleşme ve teknolojik gelişmeler muhasebe mesleğini daha verimli hale getirecektir	1,78	,704
Yeni teknolojileri yakından takip etmekteyim.	1,75	,695
Muhasebe mesleğinde yaşanacak dijitalleşme ve teknolojik gelişmelere kendimi hazır hissediyorum.	1,80	,698
Dijitalleşmeye ve teknolojik gelişmelere kolaylıkla uyum sağlayabilirim.	1,68	,556
Dijitalleşmeye ve teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilmek için çaba gösteririm.	1,74	,474

Dijitalleşmeyi ve teknolojik gelişmeleri desteklerim.	1,57	,499
Teknolojik gelişmeler neticesinde muhasebe mesleğinin değişime ve dönüşüme ihtiyacı vardır.	1,59	,524
Hali hazırda verilen muhasebe ve yeterlilik eğitimleri gelecekte yaşanacak teknolojik gelişmelere uyumlu değildir.	2,28	1,013
Teknolojiye ve dijitalleşmeye uyum sağlamayan meslek mensuplarının rekabette geride kalacağını düşünüyorum	2,20	1,106
Teknolojik gelişmeler neticesinde muhasebe meslek mensuplarının değişime ve dönüşüme ihtiyacı olduğunu düşünüyorum.	1,91	,870
Dijitalleşme ve teknolojik gelişmeler ışığında muhasebe mesleğini; düşünce, eğitim, kültür ve teknoloji gibi alanlarda A'dan Z'ye yeniden inşa ederek geleceğe hazırlayacak olan yeni bir modeli desteklerim.	1,90	,789
Dijitalleşmenin daha fazla iş yükü getireceğini düşünüyorum.	3,29	1,189
Teknolojik gelişmeler ile birlikte muhasebe mesleği daha zor ve karmaşık bir meslek haline geldi.	3,41	1,204
Teknoloji ürünlerine yapılan harcamaların gereksiz olduğunu düşünüyorum.	3,86	1,128
Dijitalleşmenin ve teknolojik gelişmelerin muhasebe mesleği için vaat ettiği yararı ve faydayı sağlamayacağını düşünüyorum.	3,52	1,244
Dijitalleşme ve teknoloji haberleri dikkatimi çekmez.	3,91	1,095
Dijitalleşme ile birlikte muhasebe mesleği gelecekte yok olacak meslekler arasındadır.	3,75	1,218
Teknolojik gelişmeler neticesinde işsiz kalacağımı düşünüyorum.	3,87	1,056
Teknolojik gelişmeler muhasebe mesleğini olumsuz etkilemektedir.	3,94	1,013
Maliye Bakanlığının E-Uygulamaları muhasebe mesleğini teknolojik gelişmelere uyum sağlamaya zorlamaktadır.	2,61	1,215
Muhasebe mesleği dijitalleşmeye ve teknolojik gelişmelere en çabuk uyum sağlayan mesleklerin başında gelmektedir.	1,99	,831

Tablo 3'teki veriler incelendiğinde muhasebe meslek mensuplarının “Dijitalleşme ve teknolojik gelişmeleri desteklerim.” ifadesine 1,57'lik bir ortalama ile “Teknolojik gelişmeler neticesinde muhasebe mesleğinin değişime ve dönüşüme ihtiyacı vardır” ifadesine 1,59'luk bir ortalama ile katılmaları dikkat çekmektedir.

Bunun yanı sıra “Teknolojik gelişmeler muhasebe mesleğini olumsuz etkilemektedir.” ifadesinin ortalaması 3,94'tür. Bu değer muhasebe meslek mensuplarının bu ifadeye katılmadığını göstermektedir. “Dijitalleşme ve teknoloji haberleri dikkatimi çekmez” ifadesinin ortalaması 3,91'dir.

Bu değer de muhasebe meslek mensuplarının bu ifadeye katılmadığını, dijitalleşme ve teknolojik haberleri takip ettiğini ortaya koymaktadır.

3.4. Güvenilirlik Testi Analizi

Cronbach alfa güvenilirlik analizi, 1951 yılında Lee Cronbach tarafından ortaya atılmış olan ve iç tutarlılığı ölçen analiz türüdür. Bu analiz ölçek içerisinde yer alan maddeler arasında tutarlılık olup olmadığını ortaya koymaktadır (Gürbüz ve Şahin 2015, 315). Ercan ve Kan (2004) güvenilirlik analizinin, çalışmalarda yer alan ifadelerin ölçümünün doğru/yanlış veya evet/hayır gibi ikili maddeler şeklinde kodlanmaması durumunda ya da likert tipli ölçeklerde iç tutarlılık analizi olarak, ölçekte yer alan maddelerin homojenliğini açıklamak amacıyla kullanıldığını ifade etmektedir.

Cronbach alfa değeri (Uzunsakal ve Yıldız 2018, 19):

$0 < R2 < 0.40$ ise güvenilir değil,

$0.40 < R2 < 0.60$ ise düşük güvenilirlikte,

$0.60 < R2 < 0.80$ ise oldukça güvenilir,

$0.80 < R2 < 1.00$ ise yüksek güvenilirlikte olduğu ifade edilmektedir.

Tablo 4: Güvenilirlik Testi

N of Items	Faktör	Farkındalık
26	Cronbach Alfa	0,816

Güvenilirlik testi analizi sonucunda elde edilen güvenilirlik değerinin yeterli olduğu görülmektedir. Bu sonuç maddelerin güvenilirliğinin yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

4.FARKLILIK ANALİZLERİ (Dijitalleşme Etkisinin Katılımcıların Demografik Özellikleri Açısından Analizi)

Çalışmada farklılık analizleri, kurulan hipotezler dikkate alınarak gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda farklılıklar; cinsiyet, yaş, eğitim, unvan, çalışma şekli ve çalışma yılları açısından incelenecek ve aralarında fark olup olmadığı ortaya koyulmaya çalışılacaktır. Çalışmada, verilerin normal dağılım göstermemesinden kaynaklı olarak parametrik olmayan (non-parametrik) testler uygulanacaktır.

4.1.Parametrik Olmayan Testler

Normallik testi sonucunda verilerin normal dağılım göstermediğinin tespit edilmesinden dolayı Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis testleri uygulanmıştır. Ayrıca anlamlı farklılığı ortaya koyabilmek amacıyla Post Hoc testlerinden Games-Howell testi kullanılmıştır.

4.1.1.Mann-Whitney U Testi

İki bağımsız grup arasındaki farkın önemini sınamak için en yaygın kullanıma sahip parametrik olmayan testlerden biri de Mann-Whitney testidir. Şırnak ili ve ilçelerinde faaliyette bulunan muhasebe meslek mensuplarının “Dijitalleşme” hakkındaki farkındalık düzeylerini belirlemeye yönelik ifadelerin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiş ve bu kapsamda gerçekleştirilen parametrik olmayan testlerden Mann-Whitney Testi sonucu Tablo 5’te yer almıştır.

4.1.2.Kruskal Wallis Testi

Üç veya daha fazla bağımsız grup arasındaki farkın önemini sınamak için en yaygın kullanıma sahip parametrik olmayan testlerden birisi de Kruskal Wallis testidir. Şırnak ili ve ilçelerinde faaliyette bulunan muhasebe meslek mensuplarının “Dijitalleşme” hakkındaki farkındalık düzeylerini belirlemeye yönelik ifadelerin yaş, eğitim, unvan, çalışma şekli ve çalışma yıllarına göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiş ve bu kapsamda gerçekleştirilen parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 6, 7, 8, 9 ve 10’da yer almıştır.

4.2.Cinsiyete Göre Farklılık Analizi

Tablo 5: Farkındalık Düzeylerinin Cinsiyet ile Olan İlişisini Gösteren Mann-Whitney Testi Sonuçları

Farkındalık	Cinsiyet	N	Ortalama	S.D	P (Sig)
Hali hazırda verilen muhasebe ve yeterlilik eğitimleri gelecekte yaşanacak teknolojik gelişmelere uyumlu değildir.	Erkek	57	2,28	1.013	,037
	Kadın	12	1,17	,382	

Tablo 5’te yer alan verilere göre cinsiyet açısından tüm faktörler dikkate alınarak incelendiğinde sadece 13. ifade olan “Hali hazırda verilen muhasebe ve yeterlilik eğitimleri gelecekte yaşanacak teknolojik gelişmelere uyumlu değildir” ifadesinin sigma (p) değeri 0,05’ten küçük olmasından dolayı ifadelere verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya konmuştur.

4.3.Yaşa Göre Farklılık Analizi

Tablo 6: Farkındalık Düzeylerinin Yaş ile Olan İlişisini Gösteren Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Farkındalık	Yaş	N	Ortalama	S.D	P (Sig)
Teknolojik gelişmeler muhasebe mesleği ve meslek mensuplarının sorunlarının çözümünde (haksız rekabet, tahsilat) aktif katkı sunacaktır.	18-24	1	5,00	-	,041
	25-31	18	1,72	,895	
	32-38	23	2,43	1,308	
	39-45	15	2,40	,737	
	46 ve üzeri	12	1,92	,900	
Dijitalleşme ile birlikte muhasebe mesleği gelecekte yok olacak meslekler arasındadır.	18-24	1	1,00	-	,040
	25-31	18	3,11	1,568	
	32-38	23	4,30	,703	

	39-45	15	3,87	,834	
	46 ve üzeri	12	3,75	1,215	
Teknolojik gelişmeler neticesinde işsiz kalacağımı düşünüyorum.	18-24	1	4,00	-	,026
	25-31	18	3,17	1,339	
	32-38	23	4,30	,703	
	39-45	15	4,07	,704	
	46 ve üzeri	12	3,83	1,115	

Tablo 6’da yer alan verilere göre yaş açısından tüm faktörler dikkate alınarak incelendiğinde “Teknolojik gelişmeler muhasebe mesleği ve meslek mensuplarının sorunlarının çözümünde (haksız rekabet, tahsilat) aktif katkı sunacaktır”, “Dijitalleşme ile birlikte muhasebe mesleği gelecekte yok olacak meslekler arasındadır” ve “Teknolojik gelişmeler neticesinde işsiz kalacağımı düşünüyorum” ifadelerinin sigma (p) değerinin 0,05’ten küçük olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde, katılımcıların yaşlarına göre bu ifadelerle verilen cevaplar arasında anlamlı farklılıklar olduğu ortaya konmuştur. Dijitalleşme etkisi katılımcıların yaşlarına göre farklılık göstermektedir (sig.<0,05).

4.4.Eğitime Göre Farklılık Analizi

Tablo 7: Farklılık Düzeylerinin Eğitim ile Olan İlişisini Gösteren Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Farklılık	Eğitim Durumu	N	Ortalama	S.D	P (Sig)
Teknolojik gelişmeler sayesinde muhasebe mesleğine olan ilgi ve istek artacaktır.	Lise	6	1,00	,000	,040
	Ön Lisans	4	2,00	1,155	
	Lisans	50	1,70	,707	
	Yüksek Lisans	9	2,11	1,167	
Dijitalleşmeye ve teknolojik gelişmelere kolaylıkla uyum sağlayabilirim.	Lise	6	1,00	,000	,009
	Ön Lisans	4	1,50	,577	
	Lisans	50	1,76	,555	
	Yüksek Lisans	9	1,78	,441	

Teknolojik gelişmeler neticesinde işsiz kalacağımı düşünüyorum.	Lise	6	2,67	1,033	,022
	Ön Lisans	4	4,00	,000	
	Lisans	50	4,00	,948	
	Yüksek Lisans	9	3,89	1,453	

Tablo 7'de yer alan veriler, katılımcıların eğitim düzeylerine göre tüm faktörler dikkate alınarak incelendiğinde ortaya çıkan sonuçları göstermektedir. “Teknolojik gelişmeler sayesinde muhasebe mesleğine olan ilgi ve istek artacaktır”, “Dijitalleşme ve teknolojik gelişmelere kolaylıkla uyum sağlayabilirim” ve “Teknolojik gelişmeler neticesinde işsiz kalacağımı düşünüyorum” ifadelerinin sigma (p) değerinin 0,05’ten küçük olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde, katılımcıların eğitim düzeylerine göre bu ifadeler verilen cevaplar arasında anlamlı farklılıklar olduğu ortaya konmuştur. Dijitalleşme etkisi katılımcıların eğitim düzeylerine göre farklılık göstermektedir (sig.<0,05).

4.5.Unvana Göre Farklılık Analizi

Tablo 8: Farklılık Düzeylerinin Unvan ile Olan İlişisini Gösteren Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Farklılık	Unvan	N	Ortalama	S.D	P (Sig)
Teknolojik gelişmeler sayesinde muhasebe mesleğine olan ilgi ve istek artacaktır.	SMMM Stajyer	15	1,73	,884	0,013
	SM	13	1,23	,599	
	SMMM	41	1,85	,792	
Teknolojik gelişmeler ile birlikte ücret, çalışma saatleri gibi sosyal haklarımın iyileşeceğini düşünüyorum.	SMMM Stajyer	15	2,47	1,187	0,029
	SM	13	1,54	,887	
	SMMM	41	2,24	1,019	
Dijitalleşme ve teknolojik gelişmelere kolaylıkla uyum sağlayabilirim.	SMMM Stajyer	15	1,40	,507	0,007
	SM	13	1,46	,519	
	SMMM	41	1,85	,527	

Dijitalleşmenin daha fazla iş yükü getireceğini düşünüyorum.	SMMM Stajyer	15	2,67	1,175	0,032
	SM	13	3,77	,927	
	SMMM	41	3,37	1,199	
Maliye Bakanlığının E-Uygulamaları muhasebe mesleğini teknolojik gelişmelere uyum sağlamaya zorlamaktadır.	SMMM Stajyer	15	2,80	1,265	0,034
	SM	13	3,23	1,235	
	SMMM	41	2,34	1,132	

Tablo 8'de yer alan veriler, katılımcıların unvanlarına göre tüm faktörler dikkate alınarak incelendiğinde ortaya çıkan sonuçları göstermektedir. Tablo 8'de yer alan verilere göre “Teknolojik gelişmeler sayesinde muhasebe mesleğine olan ilgi ve istek artacaktır”, “Teknolojik gelişmeler ile birlikte ücret, çalışma saatleri gibi sosyal haklarımın iyileşeceğini düşünüyorum”, “Dijitalleşme ve teknolojik gelişmelere kolaylıkla uyum sağlayabilirim”, “Dijitalleşmenin daha fazla iş yükü getireceğini düşünüyorum” ve “Maliye Bakanlığının E-Uygulamaları muhasebe mesleğini teknolojik gelişmelere uyum sağlamaya zorlamaktadır” ifadelerinin sigma (p) değerinin 0,05’ten küçük olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde, katılımcıların unvanlarına göre bu ifadeler verilen cevaplar arasında anlamlı farklılıklar olduğu ortaya konmuştur. Dijitalleşme etkisi bu ifadeler açısından katılımcı unvanlarına göre farklılık göstermektedir (sig.<0,05).

4.6.Çalışma Şekline Göre Farklılık Analizi

Tablo 9: Farkındalık Düzeylerinin Çalışma Şekli ile Olan İlişisini Gösteren Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Farkındalık	Çalışma Şekli	N	Ortalama	S.D	P (Sig)
Teknolojik gelişmelerin muhasebe meslek mensuplarına yeni fırsatlar ve kariyer alanları sunacağını düşünüyorum.	Hizmet Akdi ile Şirket veya Kamu Kurumunda Çalışmaktayım	9	1,56	,527	,049
	Hizmet Akdi ile SMMM veya YMM Ofisinde Çalışmaktayım	17	2,12	,857	
	SMMM Ofisi Sahibiyim.	41	2,02	,821	

	Danışmanlık	2	1,00	,000	
Hali hazırda verilen muhasebe ve yeterlilik eğitimleri gelecekte yaşanacak teknolojik gelişmelere uyumlu değildir.	Hizmet Akdi ile Şirket veya Kamu Kurumunda Çalışmaktayım	9	1,78	,833	,047
	Hizmet Akdi ile SMMM veya YMM Ofisinde Çalışmaktayım	17	2,24	1,200	
	SMMM Ofisi Sahibiyim.	41	2,46	,925	
	Danışmanlık	2	1,00	,000	

Tablo 9'da yer alan veriler, katılımcıların çalışma şekillerine göre tüm faktörler dikkate alınarak incelendiğinde ortaya çıkan sonuçları göstermektedir. Tablo 9'da yer alan verilere göre “Teknolojik gelişmelerin muhasebe meslek mensuplarına yeni fırsatlar ve kariyer alanı sunacağını düşünüyorum” ve “Hali hazırda verilen muhasebe ve yeterlilik eğitimleri gelecekte yaşanacak teknolojik gelişmelere uyumlu değildir” ifadelerinin sigma (p) değerinin 0,05'ten küçük olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde, katılımcıların çalışma şekillerine göre bu ifadeler verilen cevaplar arasında anlamlı farklılıklar olduğu ortaya konmuştur. Dijitalleşme etkisi bu ifadeler açısından katılımcı çalışma şekillerine göre farklılık göstermektedir (sig.<0,05).

4.7.Çalışma Yıllarına Göre Farklılık Analizi

Tablo 10: Farkındalık Düzeylerinin Çalışma Yılları ile Olan İlişisini Gösteren Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Farkındalık	Çalışma Yılları	N	Ortalama	S.D	P (Sig)
Dijitalleşme ve teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilmek için çaba gösteririm.	1-3	13	1,77	,439	0,32
	4-6	16	1,44	,512	
	7-10	14	1,86	,535	
	11-15	26	1,85	,368	

Tablo 10'da yer alan veriler, katılımcıların çalışma yıllarına göre tüm faktörler dikkate alınarak incelendiğinde ortaya çıkan sonuçları göstermektedir. Tablo 10'da yer alan verilere göre sadece “Dijitalleşme ve teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilmek için çaba gösteririm” ifadesinin sigma (p)

değerinin 0,05'ten küçük olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde, katılımcıların çalışma yıllarına göre bu ifadeye verilen cevaplar arasında anlamlı farklılıklar olduğu ortaya konmuştur. Dijitalleşme etkisi bu ifade açısından katılımcı çalışma yıllarına göre farklılık göstermektedir (sig.<0,05).

SONUÇ

Bu çalışma dijitalleşmenin muhasebe meslek mensupları üzerinde etkilerinin olup olmadığını ortaya koymak amacıyla yapılan bir çalışmadır. Çalışmadaki ölçekte yer alan 26 farklı ifade, ana kütlelinin tamamını oluşturan 77 muhasebe meslek mensubundan, geri dönüş sağlayan 69 muhasebe meslek mensubuna yöneltilmiş ve verdikleri cevaplar doğrultusunda analizler yapılmıştır. Yapılan analizler non-parametrik analizlerdir. Bunun temel nedeni de verilerin normal dağılım göstermemesidir. Non-parametrik testlerden Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır. Ayrıca anlamlı farklılıkları ortaya koyabilmek amacıyla Post Hoc testlerinden Games-Howell testi kullanılmıştır.

Çalışma sonucunda tüm hipotezler reddedilmiştir. Fakat her hipotez kendi içerisinde ifade bazı incelendiğinde demografik özelliklere göre bazı ifadelere verilen cevaplar arasında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Tespit edilen anlamlı farklılıklar aşağıda belirtilmektedir.

- Cinsiyet açısından, “Hali hazırda verilen muhasebe ve yeterlilik eğitimleri gelecekte yaşanacak teknolojik gelişmelere uyumlu değildir” ifadesinin,
- Yaş açısından, “Teknolojik gelişmeler muhasebe mesleği ve meslek mensuplarının sorunlarının çözümünde (haksız rekabet, tahsilat) aktif katkı sunacaktır”, “Dijitalleşme ile birlikte muhasebe mesleği gelecekte yok olacak meslekler arasındadır” ve “Teknolojik gelişmeler neticesinde işsiz kalacağımı düşünüyorum” ifadelerinin,
- Eğitim açısından, “Teknolojik gelişmeler sayesinde muhasebe mesleğine olan ilgi ve istek artacaktır”, “Dijitalleşme ve teknolojik gelişmelere kolaylıkla uyum sağlayabilirim” ve “Teknolojik gelişmeler neticesinde işsiz kalacağımı düşünüyorum” ifadelerinin,
- Unvan açısından, “Teknolojik gelişmeler sayesinde muhasebe mesleğine olan ilgi ve istek artacaktır”, “Teknolojik gelişmeler ile birlikte ücret, çalışma saatleri gibi sosyal haklarımın iyileşeceğini düşünüyorum”, “Dijitalleşme ve teknolojik gelişmelere kolaylıkla uyum sağlayabilirim”, “Dijitalleşmenin daha fazla iş yükü getireceğini düşünüyorum” ve “Maliye Bakanlığının E-Uygulamaları muhasebe mesleğini teknolojik gelişmelere uyum sağlamaya zorlamaktadır” ifadelerinin,
- Çalışma şekilleri açısından, “Teknolojik gelişmelerin muhasebe meslek mensuplarına yeni fırsatlar ve kariyer alanları sunacağını düşünüyorum”, “Hali hazırda verilen muhasebe ve yeterlilik eğitimleri gelecekte yaşanacak teknolojik gelişmelere uyumlu değildir” ifadelerinin,
- Çalışma yılları açısından, “Dijitalleşme ve teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilmek için çaba gösteririm” ifadesinin

sigma (p) değerlerinin 0,05'ten küçük olduğu ve demografik özellikler açısından bu ifadelere verilen

cevaplar arasında anlamlı farklılıklar olduğu ortaya konmuştur. Gözlemlenen bu ifadeler ile demografik özellikler arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya konmuştur.

KAYNAKÇA

- Kurnaz, E., Tekbaş, İ., Bozdoğan, T. ve Çetin, Ö. O. (2020). Dijitalleşmeyle Birlikte Muhasebe Eğitiminin Muhasebe Meslek Mensupları Açısından Değerlendirilmesi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 22 (Özel Sayı), ös81- ös96. <http://dx.doi.org/10.31460/mbdd.642307>
- Şeker, Y. ve Hoş, S. (2021). Muhasebe Meslek Mensuplarının Dijital Muhasebe Uygulamalarını Kullanımlarına İlişkin Bir Araştırma. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21 (4), 953-972. DOI: 10.18037/ausbd.1039477
- Dursun, G. D., Ektik, D. ve Tutcu, B. (2019). Mesleğin Dijitalleşmesi: Muhasebe 4.0. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6(6), 263-271. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asead/issue/47256/595432>
- Ercan, İ. ve Kan, İ. (2004). Ölçeklerde Güvenilirlik ve Geçerlik. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 30(3), 211-216
- Eş, A. ve Atasoy, A. (2022). Dijitalleşmenin Muhasebe Meslek Mensuplarına Etkisi: Ankara İli Örneği. *Journal of Accounting and Taxation Studies*, 15 (2) , 247-279. DOI: 10.29067/muvu.974384
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2015). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Felsefe-Yöntem-Analiz, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 2. Baskı, Şeçkin Yayıncılık, Ankara.
- Güner, M, Mert, H. ve Duyar, G. (2022). “Dijitalleşme Sürecinin Gelişimi ve Muhasebe Uygulamalarına Etkileri Yönünden İstanbul İlinde SMMM’ler Üzerinde Bir Araştırma” *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi* (Yıl: 2022, Sayı: 66, Sayfa: 195-218) <https://doi.org/10.55322/mdbakis.1055937>
- Çıtak, F. ve Derya Başkan, T. (2020). Muhasebe Uygulamalarındaki Elektronik Gelişmelerin Muhasebe Meslek Etiğine Etkisi: Kırıkkale İlindeki Muhasebe Meslek Mensuplarının Bakış Açısı Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 22 (Özel Sayı), ös249 - ös270. <http://dx.doi.org/10.31460/mbdd.644344>
- Ös, M. ve Ercan, C. (2022). Muhasebe Meslek Mensuplarının Teknoloji Kullanma Düzeylerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 21 (2) , 794-812. DOI: 10.21547/jss.1015525
- Pusmaz, T. ve Özulucan, A. (2021). Muhasebe Meslek Mensuplarının Dijital Muhasebe Okuryazarlık Düzeylerinin Tespiti Üzerine Kayseri ve Niğde İllerinde Bir Araştırma. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(4), 1431-1452. <http://doi.org/10.25287/ohuiibf.894020>.
- Şıta, B. ve Yardımcıoğlu, M. (2022). DİJİTALLEŞMENİN MUHASEBE MESLEĞİNE VE MUHASEBE MESLEK MENSUPLARINA ETKİLERİNİN COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE İNCELENMESİ. *İşletme Bilimi Dergisi*, 10 (1), 133-162. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jobs/issue/69458/1016630>
- Güngör Tanç, Ş. ve Deniz, F. (2020). Muhasebe Meslek Mensuplarının Muhasebe Uygulamalarındaki E-Dönüşüm Sürecine İlişkin Görüş ve Beklentileri: Hatay İli Örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 23 (2) , 622-636. DOI: 10.29249/selcuksbmyd.804296
- Karasioğlu, F. ve Garip, O. (2019). E-Muhasebe Uygulamaları Kapsamında Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Karaman’da Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 22(2), 433-446. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/844171>
- Tekbaş, İ. (2018), Dijitalleşmenin Muhasebe Mesleğine ve Meslek Mensuplarına Etkileri Üzerine Bir Araştırma ve Yeni Bir Kavram Önerisi: Mali Mühendislik, Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi, SBE, İstanbul, T.C.
- Tosunoğlu, B. ve Öztürkci, N. (2020). Dijital Okuryazarlığın Alt Boyutlarının Muhasebe Mesleği Üzerindeki Etkisi: TR90 Bölgesi Muhasebe Meslek Mensupları Örneği. *Journal of Accounting and Taxation Studies*, 13 (3) , 571-587. DOI: 10.29067/muvu.652081
- Uzunsakal, E. ve Yıldız, D. (2018). Alan Araştırmalarında Güvenilirlik Testlerinin Karşılaştırılması Ve Tarımsal Veriler Üzerine Bir Uygulama. *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 14-28. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuusbd/issue/38311/399621>